

Vastaus Anniina Kostilaisen ja Sveta Silvennoinen-Hiiskun sekä 14 muun valtuutetun aloitteeseen biodiversiteettistrategian laatimisesta Vantaalle

VD/6546/00.02.00.03/2021

HW/KR/JV/SR

Anniina Kostilainen ja Sveta Silvennoinen-Hiisku sekä 14 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon tarjoamia aineellisia ja aineettomia hyötyjä. Kunnan näkökulmasta ekosysteemipalveluja voidaan tarkastella kuntalaisten luontopalvelujen näkökulmasta – mitä erilaisia hyötyjä luonto tuottaa juuri kuntalaisille. Kuntalaisten kannalta keskeisiä luontopalveluita ovat veden ja ilman puhdistus, kasvillisuuden tuottamat terveyshyödyt, pölytyspalvelut, melun torjunta, virkistyskäyttö, keruutuotteet sekä erilaiset liikunta- ja luontoharrastusmahdollisuudet. Myös luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetilla on sen itseisarvon lisäksi hyvin merkittävä vaikutus esimerkiksi ihmisten terveyteen.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja vahvistaminen on aivan yhtä tärkeää kuin ilmastonmuutoksen torjuminen. Kansainväliset sopimukset, EU:n biodiversiteettistrategia sekä Suomen biodiversiteettistrategian luonnos asettavat pitkäaikaiseksi tavoitteeksi luonnon tilan parantamisen. Kunnilla ja kaupungeilla on painava rooli luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Edelläkävijäkaupungit (Jyväskylä, Espoo ja Helsinki) ovat jo lähteneet tarkastelemaan luonnon monimuotoisuuden kokonaisvaltaista parantamista No Net Loss City -pilottihankkeessa.

Vantaalla luonnon tarjoamia ekosysteemipalveluita on käsitelty osana resurssiviisauden tiekarttaa. Vantaalla on myös tehty merkittävää työtä esimerkiksi puroluonnon vahvistamiseksi, niittyjen kunnostamiseksi ja luontosuhteen kehittämiseksi lähiluonto-oppaiden avulla. Kokonaisvaltaista tavoitetta tai toimenpideohjelmaa luontopalvelujen turvaamiseksi ei kuitenkaan ole vielä olemassa. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiselle ei myöskään ole asetettu kaupunkitasoista tavoitetta.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaa käynnistää biodiversiteettistrategian laatimisen osana resurssiviisauden tiekartan päivittämistä. Strategiassa tulisi asettaa tavoitteet luonnon monimuotoisuuden vahvistamiselle ja luontopalvelujen turvaamiselle. Strategian tulee sisältää vuotuinen toimintasuunnitelma, jonka toteuttamista seurataan. Ohjelmassa tulee huomioida mm. kaupungin laajat metsäalueet, asutuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat lähimetsät, vesistöt, virtavedet, kaupunkipuistojen lajisto, niityt, kedot ja nurmialueet, tieverkoston piennarratkaisut ja paahdeympäristöt, viheralueiden määrä ja laatu, kompensatoratkaisut, luontomatkailun mahdollisuudet, koulujen ja päiväkotien lähiluonto ja ympäristökasvatus, kaupungin hankintojen biodiversiteettivaikutukset, lemmikeiltä aidatut lähikeraualueet, vieraslajien torjunta sekä ekosysteemipalvelujen taloudellinen arvottaminen kaavatyön yhteydessä. Strategiaa tulee valmistella siten, että se on linjassa EU:n biodiversiteettistrategian kunnille asettamien tavoitteiden kanssa.”

Kaupunginvaltuusto 15.6.2021 § 15

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimialan kaupunkirakenne ja ympäristö palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Resurssiviisauden tiekartta on kaupunkitasoinen strategiaa toteuttava ohjelma, joka päivitetään valtuustokausittain. Päivitys on parhaillaan käynnissä. Päivitystyöhön on osallistettu laajasti koko kaupunkiorganisaatiota ja kuntalaisia, ja työ on ollut keskeinen osa Hiilineutraalisuus-strategiateeman johtoryhmän työtä. Myös päättäjiltä kysyttiin mielipiteitä tiekarttatyöstä ja päivitystarpeista (Kysely kaupungin esimiehille ja luottamushenkilöille 11/2020).

Vantaalla resurssiviisauden tiekartta ja sen toteuttamiseksi laadittavat toimialojen toteutussuunnitelmat kokoavat yhteen tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen, kehitetään kaupunkia resurssiviisaasti sekä ylläpidetään ja edistetään luonnon monimuotoisuutta. Luonnon monimuotoisuuden osalla tämä vastaa sisällöltään valtuutettujen esittämää biodiversiteettistrategiaa ja se on linjassa EU:n biodiversiteettistrategian kanssa.

Virkamiesvalmistelussa kaupunkistrategiaan on ehdotettu yhdeksi painopisteeksi resurssiviisasta ja hiilineutraalia Vantaata. Tämän painopisteen tavoitteena olisi saada ajantasaista tietoa Vantaan luonnon monimuotoisuuden tilasta. Tämä edellyttäisi selvitystä suojeltujen, ennallistettujen ja luonnonmukaistettujen alueiden määrästä. Tavoitteena olisi määrän kasvattaminen ja säännöllinen seuranta.

Resurssiviisauden tiekartta on laadittu vuoteen 2030 ja siihen päivitetään ympäristötavoitteet valtuustokausittain. Toimialojen toteutussuunnitelmien toimenpiteet kootaan sähköiseen Ympäristövahti-työkaluun, jonka avulla tavoitteiden etenemistä seurataan ja raportoidaan. Vuosittain tulokset kootaan ympäristövastuuraaporttiin, jossa myös esitellään hyviä käytäntöjä, ekologisen kestävyysindikaattoreiden tilanne sekä ympäristötilinpito. Strategiaa toimeenpaneva resurssiviisauden tiekartta viedään hyväksyttäväksi valtuustoon alkuvuodesta 2022.

Edellisellä valtuustokaudella tiekartassa oli neljä kaistaa: Energiantuotanto ja -kulutus, Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Kulutus ja materiaalit sekä Vastuullinen vantaalainen. Nyt tiekartan kaistojen nimiä ja sisältöjä päivitetään. Vastuullinen vantaalainen -kaistan nimi muutetaan muotoon Vastuullinen Vantaa, jolloin se kattaa paremmin koko kaupungin, yritykset ja muut toimijat. Uusina kaistoina lisätään Luonnon monimuotoisuus sekä Hiilinielut ja päästöjen kompensointi.

Luonnon monimuotoisuus on erityisen tärkeä omana itseisarvoisena kaistanaan ja se kytkeytyy erottamattomasti ilmastokysymyksiin. Päästöjen kompensointi puolestaan edellyttää pikaista pohdintaa, koska hiilineutraalisuustavoitteen viimeiset 20% katetaan kompensoinnin ja luonnon hiilinielujen vahvistamisen keinoin. Luonnonmukaisuuden turvaamisen tavoitteita ja toimenpiteitä sisältyy myös Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen sekä Vastuullinen Vantaa -kaistoihin.

Luonnoksessa luonnon monimuotoisuus -kaistalle on suunnitteilla seuraavat tavoitteet:

Luonnon monimuotoisuutta lisätään ja suojellaan Vantaalla suunnitelmallisesti, ekologisten verkostojen toimivuutta vahvistetaan, vesistöjen luonnontilaisuutta ja monimuotoisuutta parannetaan, vahvistetaan toimia metsä- ja suoluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi, varmistetaan kattava avoimien alueiden verkosto, tehostetaan haitallisten vieraslajien torjuntaa sekä suojellaan luontoa kulumiselta.

Yllä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi määritellään toimenpiteitä ja seurantaan varten indikaattoreita sekä aikataulut ja vastuutahot. Monilla toimenpiteillä vastuu jakautuu useiden toimijoiden kesken.

Toimenpiteiksi on suunnitteilla seuraavia:

Resurssiviisauden tiekartan tavoitteita toteutetaan toimialojen toteutussuunnitelmissa, jotka valmistuvat tiekartan hyväksymien jälkeen. Luonnon monimuotoisuuden osalta pääosa toimenpiteistä tullaan kirjaamaan Kaupunkiympäristön toimialan toteutussuunnitelmaan. Näiksi toimenpiteiksi on ehdotettu esimerkiksi luonnonsuojelusuunnitelman laadinta, jossa määriteltäisiin suojelualueiden toteuttamisen järjestystä, hoito- ja käyttösuunnitelmien tekoa sekä suojelualueiden tukialueiden huomioon ottamista osana suojelualueverkostoa. Lisäksi luonnon tilan seurannan aikatauluttamista ja koordinoitua varten tulisi laatia luontoinventointisuunnitelma.

Osana kaupungin viherrakenteen kehityskuvatyötä laadittaisiin ekologista verkostoa tarkentava suunnitelma, jossa on mukana niin metsä-, niitty- kuin siniverkostokin. Vantaan yleiskaavassa 2020 on varattu ekologinen runkoverkosto sekä viheralueverkosto. Lisäksi yleiskaavan taustaselvitykseksi laadittiin ekosysteemipalveluselvitys, jota hyödynnettiin yleiskaavallisen suunnittelun apuna ja jota hyödynnetään edelleen käynnissä olevissa kaavarunkotoissa.

Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja vahvistamiseksi ennallistettaisiin metsäelinympäristöjä ja parannetaan niiden lajiston elinoloja. Toimenpiteeksi on myös ehdotettu osallistumista tutkimushankkeisiin, ja pilotti-kohteena ennallistettaisiin Pitkälän luonnonsuojelualueen yksipuolinen kuusimetsäosio monilajiseksi sekametsäksi. Samalla testattaisiin menetelmiä metsäluonnon monipuolistamiseksi ilmastomuutosnäkökulmasta. Kaupungin metsänhoidon periaatteissa esitettyjen luonnon monimuotoisuutta turvaavien tavoitteiden toteutumista varmistettaisiin jalkauttamalla luonnon monimuotoisuusasioilla päivitettyjä metsätyömaaohjeita sekä lisäämällä lahopuun määrää.

Puroluonnon suojelutoimia jatketaan monilla jo käytössä olevilla tavoilla mm. päivittämällä purojen kunnostusohjelma. Vieraslajien torjunnan tehostamiseen laadittaisiin kaupungin linjaukset. Toimenpiteitä suunniteltaisiin myös estämään luonnon kulumista virkistys- ja suojelualueilla sekä lisäämään luonnon monimuotoisuutta puistoissa ja viheralueilla. Viheralueiden suunnitelmat tehdään mahdollisuuksien mukaan kestävän ympäristörakentamisen KESY-periaatteiden mukaan. Suunnitteluratkaisuilla edistetään kohteen kytkeytymistä ympäröivään luontoon ja sen ekosysteemipalveluihin. Myös ekologiseen kompensaatioon etsittäisiin sopivia kohteita.

Vantaan ympäristökeskuksessa on tällä hetkellä kaksi virkaa luonnonsuojelutehtäviin. Luonnon monimuotoisuus on laaja tehtäväalue ja sen hoitaminen tarvittavalla tavalla edellyttäisi lisäresursointia. Lisäresursointitarve on huomioitu valmisteilla olevassa vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmassa lisäämällä kaupunkirakenteen ja ympäristön palvelualueelle yksi maankäytön luontoasiantuntijan/suunnittelijan vakanssi.

Kaupunginhallitus 13.12.2021 § 33

Kaupunkiympäristön toimialan va. apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa Anniina Kostilaiselle ja Sveta Silvennoinen-Hiiskulle sekä 14:lle muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:

- Anniina Kostilaisen ja Sveta Silvennoisen sekä 14 muun valtuutetun aloite
Biodiversiteettistrategian laatiminen Vantaalle

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristösuunnittelija Sinikka Rantalainen, puh. 0503180938, etunimi.sukunimi[at]vantaa